

МАР'ЯНІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ «БЕРІЗКА»СЕЛА БОРОЧИЧЕ
(ЗДО «БЕРІЗКА» С. БОРЧИЧЕ)
МАР'ЯНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ЛУЦЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
вул .Шкільна, 5 а, с Борочиче Луцького району Волинської області ,45742,
e-mail: borochycheberizka5@ukr.net, код ЄДРПОУ 26415460

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
від 26.02.2026 протокол № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
від 27.02.2026 № 11 о/д

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми у
закладі дошкільної освіти

1. Загальні положення.

1.1. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми у закладі дошкільної освіти «Берізка» с. Борочиче (далі — Положення) попереджає насильство та жорстоке поводження з дітьми, визначає організацію системної роботи у ЗДО щодо запобігання та протидії усім формам насильства по відношенню до дітей.

1.2. Положення розроблено відповідно до вимог Сімейного кодексу України, Законів України «Про охорону дитинства», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», Постанови КМУ від 4 червня 2025 р. № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми» та Постанови КМУ від 19 листопада 2025 р. № 1513 «Про затвердження Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми».

1.3. Основна мета Положення - створення у закладі безпечного, сприятливого, психологічно комфортного середовища, у якому забезпечуються захист прав, життя, здоров'я, честі та гідності кожної дитини, середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною; запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження у закладі з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

1.4. Головними завданнями Положення щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми є:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників ЗДО відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

1.5. Вимоги цього Положення є обов'язковими для всіх працівників ЗДО, дітей (у межах вікових можливостей), батьків або законних представників вихованців.

1.6. Працівники закладу ознайомлюються з даним Положенням та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною під підпис.

1.7. Будь-які прояви насильства або жорстокого поводження з дітьми в ЗДО є неприпустимими і розглядаються як порушення законодавства.

2. Основні терміни

2.1. **Насильство над дитиною** — дії або бездіяльність, що завдають шкоди фізичному, психічному або моральному здоров'ю дитини.

2.2. **Фізичне насильство** — спричинення тілесних ушкоджень будь-якого ступеня тяжкості або створення небезпеки їх отримання.

2.3. **Психологічне насильство** — словесні образи, приниження, погрози, залякування, ізоляція, маніпуляції, систематична зневага.

2.4. **Сексуальне насильство** — будь-які дії сексуального характеру щодо дитини.

2.5. **Економічне насильство** — позбавлення необхідних речей, створення перешкод у задоволенні базових потреб дитини.

2.6. **Домашнє насильство** — насильство, яке здійснюється у сім'ї або між родичами незалежно від місця проживання.

2.7. **Булінг (цькування)** — психологічне, фізичне, економічне, сексуальне насильство, вчинене між дітьми або дорослим щодо дитини, що має систематичний характер.

2.8. **Експлуатація дітей** — використання праці, здібностей або часу дитини з метою отримання вигоди дорослими всупереч її інтересам.

2.9. **Жорстоке поводження** — будь-які дії дорослих, що завдають фізичної або моральної шкоди або створюють загрозу життю та здоров'ю дитини.

3. Принципи запобігання та протидії насильству у ЗДО.

3.1. Пріоритет прав і найкращих інтересів дитини.

3.2. Недопущення будь-яких форм насильства, дискримінації та приниження.

3.3. Повна конфіденційність інформації щодо випадків насильства.

3.4. Невідкладне реагування на будь-які підозри чи факти насильства.

3.5. Неприпустимість замовчування та покривання випадків жорстокого поводження.

3.6. Партнерська взаємодія ЗДО з батьками, службами у справах дітей, соціальними службами, поліцією.

4. Основні форми та джерела загроз для дитини

4.1. З боку однолітків: булінг, агресивна поведінка, висміювання, приниження.

4.2. З боку дорослих: фізичні покарання, погрози, психологічний тиск, емоційне і фізичне перевантаження, надмірні вимоги.

4.3. У сім'ї: домашнє насильство, нехтування потребами дитини, експлуатація, неадекватні методи виховання.

4.4. Соціальні ризики: залучення дітей до жебрацтва, праці, небезпечних видів діяльності, торгівля дітьми.

5. Упровадження основних заходів з метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми у ЗДО:

5.1. превентивні заходи:

- затвердження Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з *додатком 1*;
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з *додатком 2* ;
- затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з *додатком 3*;
- здійснення аналізу ситуації в ЗДО (фізичного та емоційно-психологічного середовища);
- розроблення правил поведінки для всіх учасників освітнього процесу - вихованців, батьків, вихователів та інформування про них;
- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності ЗДО, вжиття заходів, необхідних для їх усунення;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників закладу.

5.2. заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у закладі (далі - повідомлення).

5.3. заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників та інших фахівців, які контактують з дітьми;
- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів).

5.4. заходи з моніторингу та оцінки виконання Положення:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню).

5.5. заходи з інформування:

- розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення);
- відкритий доступ до публічної інформації та документів, зокрема: правил поведінки здобувача освіти в ЗДО; Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в ЗДО;

- обов'язкове інформування відповідних органів про випадки, або підозри, щодо форм насильства та експлуатації дитини.

6. Функції та обов'язки працівників ЗДО з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

6.1. Керівник ЗДО:

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- затверджує Положення, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним усіх працівників і здійснити контроль за його виконанням;
- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи працівника з дітьми;
- розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;
- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батьків або інших законних представників дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції та службу у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»;
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.
- забезпечує реалізацію просвітницького напрямку усіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід, консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії; прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на веб-сайті закладу;
-

6.2. Вихователь забезпечує:

- розміщення в інформаційних куточках для батьків здобувачів освіти інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо протидії насильству та жорстокого поводження у формі буклетів (листівок), методичних рекомендацій, порадишників тощо;
- поширення інформаційних матеріалів з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом надсилання через батьківські групи в месенджерах та його сторінках у соціальних мережах;
- план заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини;

- правила поведінки здобувача освіти в ЗДО;
- інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;
- функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення;
- регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

6.3. Педагогічні та інші працівники ЗДО зобов'язані:

- неухильно дотримуватися законодавства та норм цього Положення;
- в разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- забезпечити вихованцям ЗДО захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, жорстокого поводження, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
- повідомити адміністрацію та одного з батьків або інших законних представників дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитину, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- сприяти в проведенні розслідування щодо випадків насильства та жорстокого поводження з вихованцями;
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження у ЗДО ;
- формувати у дітей навички безпечної поведінки, поваги, толерантності, дружнього ставлення;
- спостерігати за поведінкою дитини, бути уважними до змін у поведінці, зовнішньому вигляді, емоційному стані дітей, що можуть свідчити про жорстоке поводження;
- забезпечувати конфіденційність інформації про дитину;
- не застосовувати та не допускати методів виховання, що містять ознаки насильства;
- з метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною;
- у разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться в присутності не менше однієї повнолітньої особи, окрім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

6.4. Права та обов'язки вихованців ЗДО та їх батьків.

6.4.1. Вихованці ЗДО мають право на:

- якісні освітні послуги;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, діяльності тощо;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, жорстокого поводження, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди їхньому здоров'ю;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та жорстокого поводження з дітьми, стала свідком або вчинила жорстоке поводження з дітьми.

6.4.2. Батьки або інші представники вихованців ЗДО мають право:

- отримувати інформацію про діяльність закладу та заходи безпеки;
- брати участь у профілактичних заходах;
- подавати заяву директору ЗДО про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно будь-якого іншого учасника освітнього процесу, вимагати невідкладного (протягом однієї доби з моменту надходження заяви) та неупередженого реагування на такі випадки;
- отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних для таких осіб програм.

6.4.3. Батьки або інші представники вихованців ЗДО зобов'язані:

- виховувати в дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи та законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне та психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати в дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів і культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням та особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

7. Порядок подання та розгляду заяв про випадки усіх видів насильства та жорстокого поводження з дітьми

7.1. Учасники освітнього процесу подають заяву керівнику ЗДО про випадки насильства та жорстокого поводження по відношенню до дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

7.2. Керівник розглядає заяву у день її подання (або протягом доби) та видає рішення про проведення розслідування.

7.3. Проводиться повне та неупереджене розслідування щодо випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми із залученням осіб, від яких отримали інформацію.

7.4. Керівник для прийняття рішення за результатами розслідування створює своїм наказом комісію з розгляду випадків усіх видів насильства та жорстокого поводження з

дітьми та скликає засідання для прийняття рішення за результатами розслідування й виконання відповідних заходів реагування.

7.5. Рішення Комісії реєструється в окремому журналі, зберігається у паперовому вигляді з оригіналами підписів усіх членів Комісії.

7.6. Потерпілий чи його/її представник також можуть звернутися відразу до уповноважених підрозділів органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та Служби у справах дітей.

8. Порядок реагування на доведені випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

8.1. У разі підтвердження факту вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми за результатами розслідування та висновків Комісії, повідомляються уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та служби у справах дітей про випадки усіх видів насильства та жорстокого поводження з дітьми.

8.2. Виконується рішення та рекомендації Комісії ЗДО.

8.3. Надаються соціальні та психолого-педагогічні послуги здобувачам освіти, які вчинили, стали свідками або постраждали від насильства та жорстокого поводження.

8.4. Інформація про дитину, щодо якої є підозра на жорстоке поводження, є конфіденційною та не підлягає розголошенню, крім випадків, передбачених законом.

8.5. Керівник ЗДО, або уповноважені ним особи відповідно чинного законодавства, здійснюють контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання і протидію насильства та жорстокого поводження.

9. Ознаки можливого насильства та жорстокого поводження:

9.1. Працівники ЗДО повинні бути обізнані з типовими ознаками жорстокого поводження, що можуть свідчити про перебування дитини у небезпеці:

- наявність тілесних ушкоджень (синці, подрипини, опіки тощо), які не мають логічного пояснення або повторюються;
  - систематична втома, сонливість, часта хворобливість, ознаки голоду чи зневоднення;
  - страх перед окремими дорослими, замкнутість або надмірна тривожність;
  - агресивна або надмірно підлегла поведінка;
  - розповіді дитини про ситуації насильства або погроз із боку дорослих чи інших дітей;
  - занедбаність, брак належного догляду з боку батьків або законних представників; -
- ознаки сексуалізованої поведінки, не властивої віку дитини.

9.2. Наявність однієї або декількох із зазначених ознак не є підставою для остаточних висновків, однак зобов'язує працівника негайно повідомити керівника ЗДО та діяти згідно з алгоритмом реагування, передбаченим Положенням та чинним законодавством України.

10. Відповідальність осіб, причетних до насильства та жорстокого поводження з дітьми.

10.1. Особи, які вчинили насильство або жорстокість по відношенню до вихованців ЗДО, притягуються до відповідальності згідно з чинним законодавством.

10.2. Працівники ЗДО, які не виконують вимог цього Положення, ухиляються від повідомлення про виявлений або ймовірний факт жорстокого поводження з дитиною, можуть бути притягнуті до дисциплінарної, адміністративної або кримінальної відповідальності відповідно до чинного законодавства України.

11. Забезпечення функціонування механізму прийому на роботу та роботу з дітьми:

11.1 Відповідно до [статті 10](#) Закону України “Про охорону дитинства” забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру

осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

11.2. Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведене опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

12. Взаємодія з іншими установами

12.1. ЗДО співпрацює зі службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.

12.2. За потреби залучаються психологи, соціальні працівники, спеціалісти із захисту прав дітей.

13. Прикінцеві положення

13.1. Положення погоджується на педагогічній раді

13.2. Положення набирає чинності з моменту його затвердження наказом керівника ЗДО і є обов'язковим до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

13.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться за рішенням педагогічної ради ЗДО, або відповідно до наказу керівника.

Додаток 1
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20__ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

- дитина з інвалідністю;
- дитина-сирота;
- дитина, позбавлена батьківського піклування;
- інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

_____
_____.

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

- тілесні ушкодження;
- страх, уникання контакту;
- розповіді про образи/тиск;
- інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

- поінформовано відповідальну особу закладу;
- поінформовано батьків/інших законних представників;
- поінформовано службу у справах дітей;
- поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;
- інше: _____.

_____
(підпис особи, яка заповнює
первинне повідомлення)

_____
(дата)

ТИПОВА ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
------------------	--	-----------------------	---------------	-------------------	-------------	-----------------------------

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

- так, завжди;
- інколи;
- ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

- з повагою;
- байдуже;
- іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

- так;
- ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

- так;
- ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

---

*Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.